

Liga de Acción Gallega

Homenaje al eximio gallego

Pbro. Basilio Alvarez

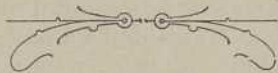
Renacimiento

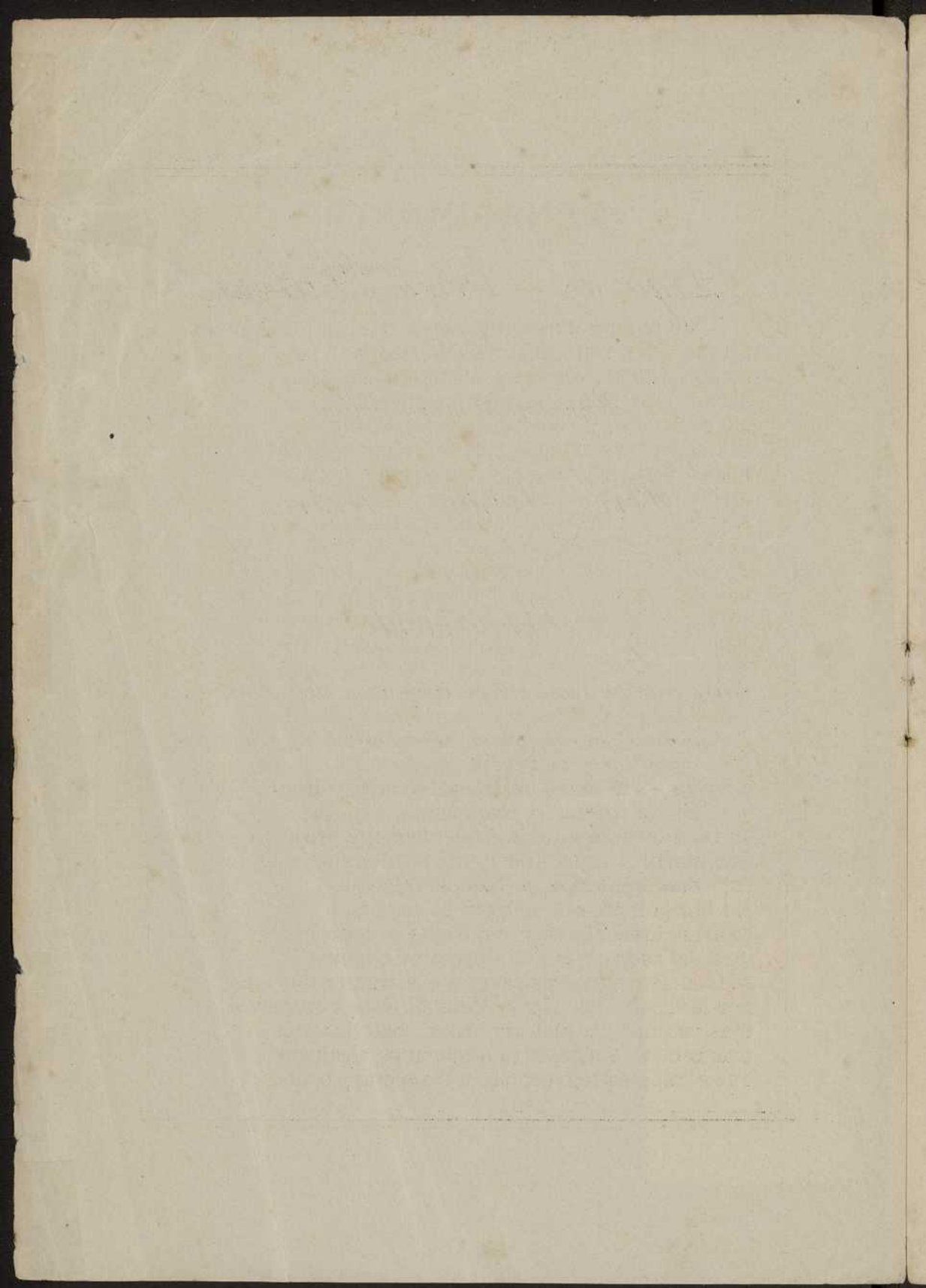
*Poema corto en verso gallego, original de B. Jambrina,
léido por su autor en la Velada celebrada en el teatro
Gran Politeama Habanero la noche del 22 de Abril
de 1913, bajo el patrocinio del Directorio Local de
Cultura de "Liga de Acción Gallega".*

REAL ACADEMIA
GALEGA
A CORUÑA

F 6483

Biblioteca

RENAGIMENTO

Pra o Directorio Local de Guba
d'a Liga d'Alicion Gallega.

I

N'o tempo d'os destinos entrou unh-a enloitada;
tiña feitizo e xeito, n'a meixela rosada
un brillante, unh-a bágoa d'amarguxos caía,
n'as pupilas fulxentes tiña malenconía
e n'os beizos un rezo ou unh-a maldición.
¿Iba a pregar xusticia? ¿Iba a pregar perdón?....
Fora a turba berraba con xuramentos loucos;
drento tan soilo *d'ela* ouvíanse os soloucos.
A egrexia d'o Destino n'on pisara ninguen
ea perseguida entrou sin sabelo ¿Que ten?...
O vello abô Destino ergueuse d'o seu trono;
pol-a grandiosa porta os follaxes d'outono
entraron a poñerlle unh-a alfombra n-os pes.
Dend'o trono á coitada preguntoulle ¿Que tés?
Meu señor, eu non sei si sodes malo ou bon
mais sexa como sexa eu vos direi quen son.
Esas malditas xentes que despois de roubarme
o meu rico tesouro pretenderon matarme,
fixeronme fuxir, meu corpo magoaron
e ferida e sin forzas hastr'aquí m'arrastraron
y-eu ao ver un lugare onde buscar achego
entrei e-o vosco auxilio ferventemente prego.
Son martir d'algus fillos tentados d'inxusticia
cobizosos e infames, e chámome Galicia.
Eu fun grande, señor, tiven os feiticeiros
castelos invencibles, e n'a frente os loureiros
de total'as vitorias. Natureza brindoume
seus mais frondos paisaxes e-o estrano cobizoume
por fermosa e por rica. Meus fillos os guerreiros
n'as páxinas d'a historia brillan como luceiros,
n'as ciencias e n'as artes ninguen os alcanzou
que-a miña estrela sempre a mais crara brilou.

Pro-meu señor—os tempos fuxiron pouco a pouco,
o que onte foi sorrisa, hoxe é mortal solouco
e, xa vedes, velliño, que prego protección.
¡Valeime contra os feros fillos de maldición!

(O vello Destino d'o trono s'alzou
e á probe chorosa así lle falou):

Erguete, probiña, non chores, a historia
d'o mundo que foi, que é e que será
n'aqueles infolios que gardan tua gloria
con letras douradas escrita ch'está.

Eu sei o que fuches; meu índice é
quen marca os camiños, ti levas agora
o que onte perdiches, eu póñote a Fé
cal'un relicario n'o peito. Vai fora
e sigue a carreira d'o ponte d'a Pas.

—Señor: ¡Non ouvides que berra a morgaña
e aínda me ladran doentes os cas!

¿querés que termiñen sua tola fazaña?

¡Si os vérades! son o mesmo que demos.

—Pois chega que quero miralos tamen;

d'aquela fenestra os dous ollaremos

¿son moitos?

—Cada un pode como cen.

Védeos, señor: aquel c'os dirixe
enxendro de odio, de fel, de cinismo,
o da cara roxa, e o que mais m'afrixe,
él sórbeme o sangue, elle o Caciquismo.

Aquela galdrida muller d'a sua veira
engaña ós meus fillos, lles quita a razón
e os leva moy lonxe d'a sua lareira
deixando horfo o campo: dinlle Emigración.

O outro d'o lado é un forte estranxeiro,
suas contribucións son meu catacrismo,
esfondan meus lares, lévanme o diñeiro,
os fillos me rouba, lle din Centralismo.

Aquel outro.....

---Basta, non sigas—repuxo
o Destino—deixa c'os castigue eu,
Dios qu'é grand'e forte n'os meus eidos puxo
todo o que xermina e o que xa morreu.
Eu farei que surxan d'a tua doenza
froses de vitoria, e que o teu sembrante
volvá'alumearse c'antiga maxenza
e sexa un aceso luceiro brillante.

(Os que berreaban d'a parte d'afora
íbanse perdendo pol-a lexanía
cansos d'agardare).

—Vaite, vaite agora
sin medo e non tembres que xa virá *o día*.
—Señor que'a unh-a dona salvaches d'a morte
e sin coñocela calmas seu afán,
deixa que os seus beizos o seu bico forte
poñan amorosos sobre d'a tua man.

II

Cando a dona enloitada
deixou o albergue, o vento
trouxo hastra os seus ouvidos
d'a fera xente os berros
e tomand-o camiño
que lle marcara o vello
co'a fé n'o seu futuro
camiñou sin sosego.

A moura noite viña,
traend'o seu cortexo
de soles e de mundos
d'estrelas e luceiros,
e o sol roxo de ira
foise desaparecendo
por detrás dos petontos
perfilados n'o ceo.

O cansanzo e-o sono
ao corpo descenderon
d'a dona viaxeira
a d'o mouro manteo.
N'atopou unh-a chousa
que lle brindara leite
e á veira d'o camiño
tendeu seu corpo herto.

D'o sono a-espertaron
os ládros d'os cadelos
e-a estridente algairada
d'os que onte a escarneceron,
e tola de coraxe
e tremando de medo
escondeuse entr'as silvas
c'o curazón desfeito.

III

¿C'acontece alá n'o ceo que se vai poñendo roxo
c'al si oubera algun incendio, c'al si seco todo o toxo
d'as montanas d'o universo dera fogo n'o confin?
¿E quizaves unh-a ola xigantesca e sanguinosa
d'un iñoto mare inxente, que reventa procelosa
pretendendo vingadora a este mundo poñer fin?
Non: A nube pouco a pouco vai tornándose rosada,
tal vez chega n'a carroza luminosa e nacarada
a princesa d'os Albóres c'o seu manto d'arrebol
chegá Aurora maxestosa precedendo ao novo día
a despertar c'os seus encantos a ridente poesía
d'os verxeles, pra que biquen n'as guedexas ao pai Sol.
N-a alborada meiguiceira veñen rosas e ven sangue,
tal vez ela aló n'o ceo as mais lindas frores tangué
pra ofrendalas ós Quixotes que persiguen o ideal.
E tamen garda n'o seo a gadaña vingadora
pra esgrimila feramente nunh-a sega destrutora
sobre aqueles que n'o mundo regocíxanse n'o mal.

IV

A turba d'os viles que á dona enloitada
mofaron, esperta n'a nova alborada
en fortes desexos de vela morrer
y-empreden de novo rastreira pesquisa
enchendo a llanura con berros, e risa,
e mofas e escarnios pra aquela muller.
De súpeto surxen alá n'o hourizonte
os novos cruzados e sobre d'o monte
perfilanse feros seus corpos de lus.
C'ó sol n'as corazas parecen de fogo,
descenden d'ò monte, despléganse, e logo
n'o ar fan c'as lanzas o sino d'a crus.
¡Son eles! ¡son eles! veñen vingadores
a salv-a patria, d'os usurpadores
que a teñen escrava d'a sua ambición.
N'os seus estandartes puxeron: Galicia.
N'os seus galardetes un mote: Xusticia.
N'o pendón erguido se lée: Redención.

Os fillos traidores ao velos s'espantan,
dinidá e valore nos seus peitos faltan
e buscan maneira de poder fuxir,
mais eles, os fortes d'a nova bandeira
fan tocar a morte sua trompa guerreira
e cerran, ansiando matar ou ferir.

O campo s'empapa de sangue, s'escoitan
queixidos n'o vento, y-en tanto que loitan,
o sol vai saindo cheo d'esprender.
E cand'ò seu disco luceu todo enteiro
mandou amoroso seu bico primeiro
ao exército novo, viril, vencedor.

—Cantemol-a nosa vitoria lograda,
que sonen as notas d'a doce alborada

é noso o destino, é noso o porvir;
gallegos xa sodes por sempre librados
d'as pragas que tiñan os eidos pechados;
xa libres estamos, ficou o sufrir.

¿Quen é aquela maga visión que n'a frente
prendeuse un brillante luceiro esprendente?
c'os brazos tendidos pra nosoutros ven.
Vede o seu cabelo como unha bandeira
c'as roupas ao vento como áas, lixeira
s'acerca, a figura d'unh-a diosa ten.

¡E a nai! ¡E Galicia! ¡¡Hosanna!—berremos
¡Hosanna, naiciña! morreron os demos,
rompeuse a cadea, ficou o delor.
Tiráde a coroa de feras espiñas,
tomade loureiros e frores branquiñas
para coroarvos, meiguiceira frór!

En trunfo a levaron por sotos e veigas,
ao paso surxían fermosas e meigas
as prantas froridas en arcos triunfás
E ao lonxe tocando n'a terra e n'o mare
o Arco d'a Vella saliu a encantare
como unh-a pormesa de ben e de pas.

B. Jambrina.

Habana, Primaveira n'ábril d'o ano MXMXIII.
